

Историска грађа

I

СРЕДЊЕВЈЕКОВНЕ ЛАТИНСКЕ ПОВЕЉЕ И БУЛЕ

12

1220 године.

Стефан Првовјенчани, краљ српски, исказује папи Хонорију III (од 1216 до 1227 г.) своју вјерност и шаље му посланика бискупа Методија.

Посланица краљева је на латинском језику, а у пријеводу гласи: »Пресветом оцу и господину Хонорију, римске столице и свеопће цркве првосвећенику.

Стефан, по божјој милости окруњени краљ све Србије, Дукље, Траунције, Захумља и Далмације, поклон уз непромјениту и највећу вјерност. Како сви хришћани тебе љубе и чаште и држе те за свога оца и господара, тако и ја желим бити вјерни син римске цркве и твога отачаства; те жудим, твојим одобрењем, да благослов и потврда божја и твоја увијек остану на мојој круни и на мојој држави; па стога опремам к теби мога бискупа Методија, и молим те, да ми по њему, који ти ово писмо носи, пишеш све што буде хтјела светост твоја«.

Ову је исправу из Ватиканског архива објелоданио Фарлати у *Shulgium Sacrum*«, свезак VII стр. 34.

13

1319 године, јуна мјесеца.

Краљ Стефан Урош II Милутић (од 1281 до 1321 г.) дао је богате прилоге католичкој цркви св. Николе у Барију (Италија) како свједочи натпис на латинском језику, на великој плочи од сребра, прикованој на олтару, који у пријеводу гласи:

»Године господње хиљаду триста деветнаесте, мјесеца јуна, индикције друге. Урош, краљ Рашке, Дукље, Бугарске и цијелога Приморја од Јадранског Мора па све до ријеке великога Дунава, дао је начинити ову радњу олтара, велику икону од сребра, сребрно покривало над овим олтаром, кандила и велике свијећњаке (чираке, канделабре) од сребра, на божју част и преблаженога Николе. Присутан је био вјештак-умјетник Обрад из Котора, син вјернога Сифлана, одаслан од поменутога краља за извршење ове радње. А ми Рогериј из Инвидије, пратомајстор, и Роберт из Барола, мајстор, ову смо радњу започели у мјесецу јуну и поштено (вјерно) смо ју довршили концем марта, слиједеће године, индикције треће.«

Овај је натпис објелоданио Фарлати у *Illyricum Sacrum*«, свезак VII, стр. 65.

14

1368 године.

Браћа Балшићи: Страцимир, Јурај и Балша, синови Балше I, утемељитеља династије у Зети, послаше 1368 године к папи Урбану V (од 1362 до 1370 г.) свога посланика Петра, свачкога бискупа, да им даде потребите поуке. Папа Урбан V одговорио им је овом посланицом на латинском језику, која у пријеводу гласи:

»Славним људима Страцимиру и Јурју и Балши, браћи, жупанима Зете, благодат на овоме свијету, да по њој постигну милост на другоме. Развеселио се је дух наш у господу када смо чули од часнога Нашега брата Петра, свачкога бискупа, носиоца овог писма, кога Нам посласте службом нашега посланика, да се је бог достојао просвијетлити ваш разум, те да сте наумили са смјерношћу и искрено пријећи под послух и у подложност пресвете римске цркве, мајке и учитељице свих вјерника, и у тој подложности за вазда остати; а к тому да иштете, е да Вас Ми, који смо, премда недостојни, намјесник Христов на земљи, поучимо, како вам треба ходити путем господњим. За такву похвалну намјеру, Ми од срца дајемо хвалу богу, који вас је својом милошћу претекао, а донста ће и наставити, само ако је искрена ваша намјера; а хвалимо и вама, па смо справни примити вас за духовне синове, и држати вас за овакве, те ићи вам на руку, у чему згодно могли будемо, ако ви савјесно будете слушали заповиједи наше и речене цркве. Међутим да заслужите бити примјени у милост помирења и постићи добронаклоност и услуге апостолске столице, ваља да се сасвим оканите чинити неприлике црквама и црквеним људима, и другим католицима, особито граду Котору, којему, како смо чули, ви одавна или боље рекавши, ти, Јурјо, душмански додијеваш; како ћете овим и свачим другим показати, да је чиста ваша намјера. О свему овоме и о другим стварима што треба учинити за речено ваше помирење (сједињење с црквом католичком) дали смо упуте горе напоменутом бискупу, којему можете несумњиво вјеровати све, што вам од Наше стране каже. — Дано у Монтефиасконе, бањорејске бискупије, 25 маја 1368 године«.

Ову посланицу је из Ватиканског архива објелоднио Фарлати у *Illyricum Sacrum*«, свезак VII стр 77-78.

15

Смрћу Балше III у априлу 1421 године Зета пријеђе под власт српске десноту Стефану Лазаревићу. Барани и Паптровићи предадоше се својевољно Млечићима, али ови морадоше Уступити Бар истоме Стефану Лазаревићу. Један докуменат каже нам, како његов намјесник, по имену Масарак, дошавши први пут у Бар, сазва у столну цркву градско вијеће те навијести Баранима, да морају примити српске законе; али кад му они показаше свој градски статут, пусти их на миру и утврди с њима заједно да се и унапријед по свом статуту владају.

Тај је докуменат на латинском језику и у пријеводу гласи:

»1425 године, дана 15 јула, у милости Христовој, нека свима буде познато, кад је Стефан, господар Рашке, дошавши у ове крајеве, загосподарио Зетом, поставио је Масарака, човјека њему подложна, за намјесника у градовима своје области и у цијелој Зети, да влада по законима новог господара и по мјесним уставима. Масарак је докста, у горс означени дан, одржао вијеће са властелом (племићима) барском, у цркви св. Ђорђа, да би град Бар примио нове законе и да би се управљао законито и праведно. Али пошто су он и сви остали разгледали цијели законик барски (статут), једногласно одлучише, да се по истом законуку (статуту) суди и сдушно управља«.

Овај је докуменат из Ватиканског архива објелоданио Фарлати у »*Illyricum Sacrum*«, свезак VII, стр. 85.

16

1239 године, мјесеца јуна, у Котору.

Биљешке о владању српскога краља Стефана Владислава у Котору.

Биљешка је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»У вријеме господина Владислава, преплеменитог краља, и на челу которске цркве бискупа Блажа, године МССXXXIX, мјесеца јуна, индикције XII« (бискуп је Блаж бискуповао у Котору од 1221 до 1240 г.)

Овај је докуменат из Ватиканског архива објелоданио Фарлати у »*Illyricum Sacrum*«, свезак VI, стр. 436.

17

1243. У Улцињу.

Марко, бискуп улцињски, дошао би по мору у Дубровник, ако добије сигурност за своју особу.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Племенитом и одличном мужу Стјепану Ђустиниану (*Giustiniani*), по наредби господина дужда млетачкога кнезу (комесу) Дубровника, сунцима, вијећницима и свему народу. Марко, не по својим заслугама улцињски бискуп, са својим капитулом и цијелим народом, поздрав са чувством најискреније љубави.

Опо што је свемогућему богу угодно не може се на никакви начин уништити. Син, који је све досад блудио, када се поврати својој мајци, праведно је и прикладно да га мајка прими и да га својим млијеком храни. Што год смо у истину уредили и утаничили, све се је јако свидјело нашем краљу и добро је све потврдио, како ћете помоћу божјом ви сами видјети, и ми много желимо да к вама пошаљемо господина бискупа, али нити имамо брода, нити га сигурно можемо тамо послати.

Стога понизном молбом просимо вашу благохотност, да бисте, ако вам је угодно, тако настојали, да дође до вас по мору сигуран и да уради и учврсти с вама оно што ће бити корисно вама и нама«.

Оригинал овог документа налази се у Државном архиву у Дубровнику, збирка XIII вијека.

На полећини је адреса на латинском језику, која у пријеводу гласи:

»Господину Стјепану Ђустиниани-у (S. Giustiniani), кнезу (комесу) дубровачком, судцима, вијећницима и народу.«

Стјепан Ђустиниани кнежевао је у Дубровнику од 1240 до 1234 г.

18

1242 године, 9 априла, у Дубровнику.

Исправа о пријатељству између Улцињана и Дубровчана.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»+ Године утјеловљена господинова хиљаду двјеста четрдесет друге, мјесеца априла, дана деветога, индикције петнаесте, у граду Дубровнику, у присутности племенитог мужа господина Стјепана Ђустиниани (Giustiniani), кнеза (комеса) Дубровника, пред нама, потписаним свједоцима, Ми, наиме Марко, по божјој милости улцињске цркве бискуп, заједно с нашим каноничима ђаконом Тодором пл. Лампридно, ђаконом Андријом пл. Мариа, подђаконом Гробом кнеза Петра улцињског и са улцињским племићима Беришом кнеза Валентини-а, Петром пл. Гојсјавова, кунемо се на сва пресвета божја еванђеља, будућ да све оно, што смо расправљали и под заклетвом на свето еванђеље утврдили са поменутиим господином кнезом (комесом) Дубровника и са капитулом и опћином Дубровника, тако нам је било повјерено од племенитог мужа господина Ђорђа, господара Дукље, сина наиме жупана Вукана, те такођер све оно, што смо са горе поменутијема расправљали и утврдили под заклетвом на свето еванђеље, бјло нам је повјерено од племенитога мужа, господина Мирослава, (кнеза) улцињског, и од цијелог капитула и цијеле опћине улцињске, па је њима свима све то по вољи (угодно), и к тому ми и сви поменути, у доброј вјери, без пријеваре вијећаћемо и спасаваћемо и помагаћемо људе Дубровника једнако као и људе Улцињане; и ово, под заклетвом, свима реченима све је по вољи (угодно), те нека буде сачуван мир господина краља Србије. На вјечну пак трајност и заковјерност садашњег нараштаја и будућих ово смо печатали с нашим властитим печатом. За ову пак трајност нећ буду два једнака примјерка исправе, овај и још један други. Ова пак исправа не може се слојити (поништити) никаквим свједочанством.

Ја Марко бискуп својом властитом руком потписах +

Ја свећеник Мавро пл. Преди, викар господина Ивана арцибискупа дубровачког, као свједок.

Ја Мато Луков, викар истога господина арцибискупа дубровачког, свједок.

Ја свећеник Марко пл. Преди, викар господина Ивана арцибискупа дубровачког, као свједок.

Ја подђакон Гервазиј, Петров, викар истога арцибискупа дубровачког, свједок.

Ја Мато Луков, викар истога господина арцибискупа, свједок.

Ја свећеник Илија, Вивијанов, свједок.

Ја ђакон Мато, Теофилов, свједок.

Ја клерик Урсадиј, Матов, свједок.

Ја горе поменути ђакон Тодор, свједок.

Ја горе поменути ђакон Андрија, свједок.

Ја горе поменути подђакон Гробе, свједок.

Ја свећеник Влахе, Иванов, викар истога господина архиепископа.
свједок.

Ја Клемент, Сершов, заклети судица дубровачки, свједок.

Ја Гојслав, Тодора Кроша (Crosi), заклети судица дубровачки,
свједок.

Ја Андрија, Рананов, заклети судица дубровачки, свједок.

Ја Петар, Балиславов, заклети судица дубровачки, свједок.

Ја Улције, Владимирић, свједок.

Ја Бубац, Петров, свједок.

Ја Грубеша, Гундугов, свједок.

Ја Бонардит Кавалкабон (Cauvalcabon), Млечић, свједок.

Ја Павао Бодиполи, свједок.

Ја Церне Витане, свједок.

Ја Јакоб Андрије Гојслава, свједок.

Ја Марин Календе (Calende), свједок, и још многи Дубровчани,
свједоци.

Ја горе поменути Бериша, свједок.

Лазар брат Корполати (Corpolati), свједок.

Ја горе поменути Петар пл. Гојслава Улцињанина, свједок, и други
Улцињани, свједоци.

И ја свећеник Пасквал и заклети нотар општине Дубровника, писац
сам и свједок и обичајним мојим печатом попунио сам и учврстио.

(Печат нотаров).

Оригинал овог документа налази се у Дубровачком архиву, са два
печата каптолска прилично сачувана (збирка XIII вијека).

19

1242 године, 9 априла, у Дубровнику.

Улцињски бискуп Марко покорава се метрополији дубровачкој.

Документат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

» + Годиње упућења господинова хиљаду двјеста четрдесет друге, мје-
сеца априла, дана деветога, у Дубровнику, у присутности племенитог му-
жа господина Стјепана Ђустиниани-ја (Giustiniani), кнеза (комеса) Ду-
бровника, и пред нама потписаним свједоцима.

Ми, Марко, по милости божјој улцињски бискуп, скупа са нашим ка-
ноницима ђаконом Тодором пл. Лампридио, ђаконом Андријом пл. Мариа,
подђаконом Гробом, кнеза (комеса) Петра, кунемо се на пресвета божја
еванђеља, како ми у име наше и у име цијелога капитула наше улцињске
цркве и у име Ђурђа, господара Дукље, сина Вуканова, и у име Миросла-
ва, улцињског кнеза (комеса), те у име цијеле општине исте земље, обећа-
јемо да ћемо вјерно слушати и вјечну послушност исказивати овој нашој
метрополитској дубровачкој цркви и господину Ивану, по божјој милости
дубровачком архиепископу, и његовим наследицима и капитулу исте ду-

бровачке цркве, за сва времена, по том..... повластицама и тако-
ђер кад исти господин Иван арцибискуп..... без.... запријеке к ње-
му или к његовим насљедницима будемо дошли у Дубровник.....
капитула наше улцињске цркве и по кнезу (комесу) и по цијелом кнеже-
ству..... и сачувати за вавијек. На вјечну пак трајност и лако-
вјерност чинили смо да се нашим властитим печатом печата. Ова се пак
исправа не може поништити никаквим свједочанством. Ови су свјedoци...
..... дубровачког арцибискупа:

свећеник Влахо, Иванов
свећеник Мато, Лукин
свећеник Гервазиј, Петров
..... Иванов Вивиани

ђакон Мато, Теофилов
клерик Урсациј, Матов, и многи други.

..... Гојслав, Тодора Кроша (Crosi), заклети суци
Дубровника:

Петар Балиславов
Бубан Пезане
.... Кавалкабон (Cauvalcabon)

Церне Витапе
Павао Дамјенов
..... Цинди
Јакоб Андрија Гојслава

М..... и многи други
и Бериша кнеза (комеса) Валентини
и Петар Гојславов, Улцињаник.

Оригинал овог документа налази се у Дубровачком архиву. Мањ-
кају неколико ријечи. Печат је на свиленој врпци, сачуван поломљен
(збирка XIII вијека).

20

1242 године, 10 августа, у Дубровнику.

Улцињска црква подлаже се за вазда метрополији дубровачкој.

Документат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»+ Године упућења господинова хиљаду двјеста четрдесет друге,
мјесеца августа, дана светог Ловренца левите (тј. десетого), индикције
петнаесте, за вријеме Ивана, врло штованог арцибискупа дубровачке црк-
ве, у арцибискупској палаци дубровачке цркве.

Ми, на име Марко, по божјој милости улцињске цркве бискуп, за-
једно са нашим каноницима, свећеником Марином, ђаконом Гробом кнеза
(комеса) Мирослава, ђаконом Тодором пл. Лампридио, ђаком Андријом
пл. Мариа, подђаконом Гробом, кнеза (комеса) Петра, очитујемо, да смо
ми нашом добром и нашом властитом вољом, те са добром и искреном суг-
ласношћу господина Ђурђа, патпопа (архипрезбитера) наше цркве и на-
ших свећеника, ђакона, подђакона и клерика, којих су имена ова: свеће-
ник Срђ пл. Боно, свећеник Стјепан Зузне, свећеник Руин, свећеник Вац-

мир, свећеник Петар, свећеник Филип, свећеник Никола, свећеник Бенедикт, ђакон Грабо, кнеза (комеса) Мирослава, подђакон Грабо, кнеза (комеса) Петра, ђакон Мус, ђакон Андрија, ђакон Мавро, подђакон Жупран, подђакон Марко, подђакон Иван, подђакон Иван пл. Кастреча (Castreca), клерик Бартоломеј, клерик Срђ, клерик Доменик, клерик Ђердо, клерик Никола, клерик Срђ, клерик Велкота, клерик Квирин, клерик Зон, и од наших капела свећеник Матија, свећеник Марко, свећеник Марин, ђакон Зан, подђакон Брато, клерик Заноје пл. Слав, клерик Мартин, клерик Марин, клерик Стјепан, клерик Ловро, клерик Петар, клерик Дешо, свећеник Шуро, ђакон Станко, подђакон Доминик, клерик Илија, клерик Зан, клерик Вицко, клерик Билж, клерик Драш, клерик Бералд, те уз пристанак цијелога капитула наше цркве и по заклетви на света божја еванђеља, положеној од нас и од свих горе споменутих, појединце и сви скупа и по тој заклетви нама је било повјерено од истих, па смо дошли к овој старој мајки и метрополитанској нашој цркви дубровачкој, и овдје смо помњиво и великим настојањем (маром) истраживали и нашим смо очима јасно разгледали и видјели и у нашим рукама имали многе старе и нове повластице, које је пресвета римска црква дала и дозволила за сва времена истој дубровачкој цркви. Ради тога ми, по вјеродостојном извјештају наших свећеника, и особито на основу споменутих старих и нових повластица (привилегија) исте дубровачке цркве, посве истинито и без сумње истинито освједочени и без двојбе знамо, да је стара ова дубровачка црква и да је она мајка и метрополија наше улцијске цркве. Стога потврђујемо што смо чули и видјели и ми у име паше и за све паше споменуте свећенике, ђаконе, подђаконе, клерике и за цијели наш капитул и за наше насљеднике, обећајемо и чистим и побожним срцем кунемо се па ова пресвета божја еванђеља, да ћемо вјерно слушати и исказивати вјечно поштовање и покорност нашој мајки и метрополитанској дубровачкој цркви и господину Ивану, врло поштованом архиепископу исте цркве и његовим насљедницима, те његовом капитулу за вазда, како је садржано у старим и новим повластицама (привилегијама) исте дубровачке цркве. За вјековиту пак трајност и вјеродостојност коли садашњих, толи такођер будућих (нараштаја) ово смо печатали властитим нашим печатом.

+ Ја Марко бискуп својом руком, власторучно, потписах.

Ја Дујам Славјо, опат локрумског манастира, свједок сам.

Ја свећеник Мавро пл. Преди на мјесто господина Ивана, дубровачког архиепискупа, свједок сам.

Ја свећеник Мато Лукин на мјесто истог господина архиепискупа, свједок сам.

Ја свећеник Влахо Иванов, на мјесто истог господина архиепискупа, свједок сам.

Ја подђакон Гервазиј Петра Тодорона, на мјесто истог господина архиепискупа, свједок сам.

Ја горе споменути свећеник Марин, свједок сам.

Ја горе споменути ђакон Грабо, свједок сам.

Ја горе споменути ђакон Тодор, свједок сам.

Ја горе споменути ђакон Гробо, свједок сам.

Ја ђакон Мато, Теофил, каноник дубровачке цркве, свједок сам.

И ја свећеник Паско Петров, каноник дубровачке цркве и заклети нотар дубровачке општине, писац сам и свједок и обичајним мојим печатом попуно сам и утврдио.«

(Печат нотаров).

Оригинал овог документа чува се у Дубровачком архиву. Жито сви-зена је врпка на којој је био постављен печат, који је тијеком времена отпао. (Збирка XIII вијека).

21

1243 године, 14 августа. У Дубровнику.

Уговор орпеког краља Стјепана Уроша I (од 1243 до 1276 г.) са општином Дубровника о миру и пријатељству.

Документ је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»У име Оца и Сина и Духа светог. Ја Стефан Урош, по божјој милости краљ све земље Рашке и Приморја, кунем се кнезу (кomesу) Дубровника, Ивану Михаилову, и свима племићима и општини исте земље господином богом свемогућим и славном његовом мајком и светим крижем господњим и на света божја еванђеља, и на четири еванђелиста и са дванаест небеских апостола и са великим мученицима Влахом, Ђурђом, Домицијом, Прекопијом, Тодором и са триста и осамнаест светих отаца, који су у Никеји, и са свим свецима, који су угодили богу за живота, мојом вољом и чистим срцем, без икакве пријеваре, како од данас у наприједа докле и ви будете према мени држали вјеру, правду (правичност) и љубав, живјети ћу с вама у миру и у љубави, како је живио господином мој отац са вашим претшасницима и с вама. И ваши трговци и ваши људи здрави (разборити), непокварени, нека долазе слободно, нека бораве и нека иду, нека купују и нека продавају по мојој земљи, давајући што је обичај да се дава. А ако би који ваш оуграђанин или из ваше земље због било које неправде прела ме затражио правду, ја ћу му је учинити. И гдје год било и у било којем мјесту, у моме краљевству или у којем другом мјесту, ја сам или моји људи, или моја војска, паћемо ваше трговце или ваше послове, по мом знању ноће им бити прављена потешкоћа (неприлика), већ ћемо их чувати од зла уколико будемо могли. И ако који грађанин, Дубровчанин, побјегне у моју земљу и из моје земље почме правити неприлике вашем граду или којем човјеку или вашим пословима и ја будем за њега знао или саму ствар, да има, што је оштетио, дати ћу. И мој трговац нека станује у граду, као што је стајао господину моме оцу. И ако буде учињено што неправдо између нас или између мојих људи и ваших, нека му суди правда. И станак нека буде између нас од светог Михаила (Михољдана) све до св. Ђурђа (Ђурђевдана), како бијаше у дневима господина оца мога са вашим претшасницима и с нама на мјесто одређено. И када се буду саотали судци имају се заклети, да ће право судити по обичају. И овај ћу мир подржавати, докле год и ви будете подржавали према мени вјеру задату, правду и љубав. И ако бих

хтно проти овому поступати, нека ме бог суди и света богородица и дрво светога кржа. И ову је заклетву положио господин краљ Петру п. Стреха и Никољци Пициријети.

Године упућења господина нашег Исуса Христа 1343-МСССХХХХИИИ, мјесеца августа XIV, индикције прве.

Оригинал се овог документа налази у бившем тајном архиву у Бечу, а овјеровљени препис у Дубровачком архиву (збирка XIII вијека).

22

1243 године. У Дубровнику.

Опћина дубровачка вајамчује мир и пријатељство српском краљу Стефану Урошу I.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Ја Иван Михаилов, кнез (комес) Дубровника, са вијећницима и племићима и с опћином Дубровника, кунемо се теби, господину Стефану Урошу, краљу, нашом вољом, чистим срцем, правом вјером, без пријеваре, да ћемо од данас па убудуће у данима нашим и твојим, нераздјеливо бити вјерни и прави пријатељи твоји, те да ћемо живјети с вама у љубави и у миру, како што су живјели наши претшасници и ми са дједом и оцем вашим. И кад буде по вољи теби, господину краљу, или твојим људима доћи или ствари послати у наш град, наш град биће вам отворен и у њему ћете боравити без икакве тешкоће (неприлике), како је стари обичај. И ако који твој непријатељ (противник) побјегне пред тобом у наш град, ми ћемо га примити, како су га примали наши претшасници, по обичају оца и дједа твога, и боравећи с нама неће наносити штете твојој земљи на никакви начин. И кад би боравећи код нас кадгод теби нанео штету какву и то буде јавно познато, нека ти надокнади оно, што ти је штетовао; што ако не надокнади или поврати, ми ћемо га окована теби послати; ако га пак теби не би дали, нашом имовином ми ћемо ти ту штету надокнадити (подмити). И твој трговац нека станује у нашем граду са свом управом, докле буде теби по вољи, као што је становао у данима дједа и оца твога, а ако га у које друго мјесто поставиш, ми нећемо бити дужни с њим водити трговину. И кад би који човјек твој или из твога краљевства било због какове неправде од нас тражио правду, ми ћемо му је потпуно учинити. И ако што неправдо буде учињено између нас или између наших људи, нека се суди по правници. И овај мир у дневима нашим и твојим на никакви начин и никаквим чином нека се не поништи (разријеш). И станак нека буде између нас од светога Михаила (Михољдана) до светога Ђурђа (Ђурђевдана), као што је било у данима дједа твога и оца твога с нашим претшасницима и с нама, на староме мјесту. И суди, кад буду сакупљени, заклети ће се, да ће праведно судити, као што је обичај да се суди.

+ Ови се закеше: горе поменути господин кнез (комес) Иван Михаилов, Петар Балиславов, Бубан Петров, Грубоша Гундулов, Велциј Владимиров, Клемент Серсијев, Тодор Ботанов, Иван Катарине (Catherine). Петар Среце, Јакоб Негамиров Церне, Шимун Бенеша, Калеп-

да Лампино, Марин Зугнице, Иван Сершов, Боћин Бабалов, Никифор Срце Пелегрипи, Богдан Пигини, Јакоб Вулпицела, Петар Скарцијев, Доброслав Растијев, Клемент Цернехе, Марин Барбаре, Никола Пецинак, Тодор Гисле, Тодор Расту, Цнего Гојслав Крочијев, Василиј Пасква пл. Граде, Витал Стилу, Петар Росини, Андрија Паганес и Богдан викар на своју душу и на душе опћине Дубровника ово је потврдио«.

Оригинал овог документа налази се у бившем тајном архиву у Бечу, а овјеровљени пријепис у Дубровачком архиву (збирка XIII вијека).

23

1245 године, 5 марта, у Омишу.

Уговор између Омишана и Дубровника о миру.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Године господњег упућења МССХХХХV индикције треће, мјесеца марта, V дана. Ја Никола, син Ходимира, кнез (комес) Омиша, својом добром вољом и по вољи свих мојих сродника и по вољи цијеле опћине Омиша, наиме кнез (комес) Прибислав, Охор, Јура, Радош, син Боденца, Сломир, Продан, син Драгана, и други, којих се имена ниже читају, заклели смо се на света божја еванђеља у доброј вјери, без пријеваре и зле намјере, да ћемо држати и опслуживати чврсти мир са свим људима Дубровника; и такођер сви људи, који су под његовим арцибискупатом све до деветог кољена и који су подложни његовом кнезу (комесу), имати ће чврсти мир и спасават ће се и подржавати са свим њиховим стварима, ма било гдје их нађемо на мору или на копну. И гдје год будемо наишли на брод из Дубровника, приближит ћемо се к њему са крмом и примет ћемо од њих што год би хтјели дати »per strinam«. И ако би који човјек из Омиша нанео какву штету којему Дубровчанину, и овај дође у Омиш да тражи правду, сви трошкови, које буде учинио Дубровчанин, биће му надокпађени са свом штетом и биће му исправљено за сву штету са трошком власника брода. И у сваком броду из Дубровника, ако буде странац на њему, нека буде спасен као Дубровчанин. И ако буде Дубровчанин са странцима, нека буде спасен са свим својим стварима. И ако гусар буде ухватио који брод од својих непријатеља, нека га одведу ванка, а не испред Дубровника. И ако се брод странаца буде зауставио у Заро (!) по југовини биће спасен. И ако се заустави у Молунат по сјеверњаку (бури) биће спасен. И тако исто од луке Стона па све до Дубровника. И ако господин наш краљ Угарске дође у Дубровник и нама заповиједи да идемо с њим, ми ћемо поћи, пошто не можемо учинити с мање. И ако будем имао какви плијен од људи Дубровника, да то морамо спасити и повратити опћини Дубровника. И ја, кнез (комес) Никола, син Ходимира, заклео сам се са С (статину) људи из Омиша, и са горе реченим; и к тому заклек се Дешку за сву опћину Омиша, да буде чврсто горе речено. И ову смо заклетву учинили са капетанима војске Дубровника и са свом војском Дубровника и са свом опћином Дубровника.

И ово су имена капетана: господин Петар Болеславов, Бубан Петров, господин Доброц Лампредидјев, господин Календа Ценешков, господин Тодор Будаков. И ово су имена заповједника галија: Рушин Гојславов, Грубеша Болеславов, Петар Матов, П. Буиде, Цернокал, Језда, Доброна, Бешина, Милош, Црела, Драшко, Крапиша, Бела, Милоје, Гледавец, Матеј, Всемир, Вјекослав, Цибријан, Радоје, Первен, Јура, Цепарна, Перушко, Деше, Бодан, Алекса, Вељко, Радомир, Бодам, Доброит, Добрина, Бекто, Петар, Мирша, Всемир, Драган, Петар, Драгован, Гјурај, Буден, Грубеша, Крисогои, Битош, Градина, Велићна, Балеи, Радослав, Радоје, Будина, Славомир, Дешимир, Осријен, Гостиша, Кравоје, Деширад, Пупец, Радослав, Гјеорга, Милеп, Квалек, Љубомир, Радован, Дешко, Радовец, Дамјан, Радун, Велослав, Калота, Драгутин, Лутек, Мика, Радеи, Драгобрат, Михаи, Паска, Станек, Драгослав, Креватин, Озика, Драдиким, Милеша, Белен, Белош, Будина, Драгоје, Мишиша, Валтош, Јакоб, Велићна, Балко, Занкул, Добрен, Радеи, Дешко.

И ја ђакон Крена, заклети нотар опћине Омиша, како сам чуо од горе речених, тако сам написао и својом руком оснажио.

Додатак

Потоње овјеровљење од 1262 године, 14 јула.

»Ја Бартоломеј, свећеник светог Шимуна пророка и нотар, по наређењу племенитог мужа господина Филипа Конгарена (Contareni), кнеза (комеса) Дубровника, овај сам примјерак издао. Године од упућења господа нашега Исуса Христа 1262, мјесеца јула, дана 14, инд. 5, у Дубровнику, ништа не додавајући или укидајући, што би мијењало садржај, сврших и оснажих.

Оригинални примјерак овог документа налази се у бившем тајном архиву у Бечу. Rub. Almissa 163/5, — Ragusa 427/5.

24

1247 године, 12 маја, у Бару.

Настојање без успјеха, да барско свећенство призна архиепископу дубровачкога за свога метрополита.

Документ је на латинском језику и гласи у пријеводу:

» + Године упућења господинова хиљаду двјеста четрдесет седме, мјесеца маја, дванаестог дана, у недјељу, индикције исте, у граду Бару. Ја ђакон Мато, Теофилов, капоник дубровачке цркве, овлаштеник и синдик врло штованог оца, господина Ивана, по божјој милости архиепископа дубровачког, и његова капитула свједочим, како сам по заповиједи реченог господина архиепископа и капитула дубровачкога, узевши са мном капонике дубровачке цркве, наиме свећеника Илију Вивијанијева, клирика Ивана Доброславога и свећеника Паска, заклетог нотара, отишао у Бар, у луку којегат стигли смо прошле суботе и отуд смо остали два човјека Завина Виталијевог и Ивана пл. Дабрана и архиепископа Петра к барском капитулу, јављајући им о нашем доласку и да

желимо ићи к њима, који по истима, Завину и Ивану, поручише нам, да ће нас драговољно примити. Реченог дојста недјељног дана поћосмо к њима, у речени град Бар, све до њихове цркве бискупске светога Ђорђа, гдје се је већ пјевала миса, и ту у цркви бијаше исти арциђакон са неколико каноника, који је лично дошао к нама, гдје смо стојали изван кора речене цркве, кога смо поздравили од стране реченог господина нашег арцибискупа и капитула, и он нас је упитао за наш долазак и за узрок, зашто смо дошли. Ја сам пак рекао, да сам дошао од стране господина нашег арцибискупа и капитула дубровачкога к њему и капитулу барском са писмима и усменом поруком, те сам га замолио, да сакупи капитул и да он са својим капитолом саслуша писма и усмену поруку. Он је рекао: »Ходите кнезу (комесу) барском Ивану, да сазове њарод и ја ћу одмах послѣ мисе са капитулом доћи к вама«. Затим је сам ђакон Мато тако учинио и отишли смо к цркви светога Петра, гдје је исти кнез (комес) Иван сазвао старјешине и народ Бара и ту смо чекали реченог арцибискупа са капитулом како је био обећао и морао доћи. И послѣ мисе дуже смо га чекали и није дошао. Ради тога замолили смо истог реченог кнеза, да од наше и од његове стране пошаље кога, да позове истог арциђакона, да како је био обећао дође са својим капитулом. Исти кнез (комес) по згодном човјеку, наиме по викару своје курије, позвао је истог арциђакона, који је арциђакон по истоме викару поручио говорећи: »Већ сам сио на објед и не могу доћи«. Пошто смо пак ми ово чули, чекали смо га, па је затим по други пут исти кнез у име своје и у име старјешина и народа, те у име наше послао по њега, да би дошао к нама, како је обећао, те ако неће да дође к нама, ми ћемо отићи к њему, ако жели! Који нам је послао поруку, да не може доћи, стога што су његови клерици тад обједивали, па их није могао имати. Пошто се је то тако догодило, речени кнез рече: »Хајдемо на објед и послѣ обједа састат ћемо се са старјешином и послат ћемо по арциђакона и капитула« што и учинисмо, и послѣ обједа по трећи пут од стране наше и кнеза и старјешине и барског народа по Тодору ђакону светога Петра барског позвали смо га, молећи га да би дошао. И исти арциђакон по истоме ђакону Тодору и по другом свом подђакону Петру пл. Танусио поручио је: »Ја се чудим вама, зашто сте дошли к нама, не примам никакво писмо нашег арцибискупа ни капитула, а нити вас не примам, нити ваше ријечи слушаам. С овим писмима састављеним и написаним по нама и вама, са руком нотара нашега и нашега, са пређашњим нашим поклисарима к нама одређеним, ми стојимо, од којих писама ви и ми имамо исправу«. Пошто смо ми то чули, по четврти пут послали смо к арциђакону реченога клерика Ивана са Марином пл. Календа (Calenda), Витала Теофилова, Бистија Галалдова, молећи истога, да ради части римске цркве он прими са својим капитулом писмо господина нашега арцибискупа и да саслуша наше ријечи. Они су отишли, али га нијесу нашли код куће, већ су им неки клерици рекли, да је исти арциђакон отишао у лов. Након што смо ми видјели и чули, како се је он ишпричавао и ускратио нам свој долазак, испред цркве св. Петра, у при-

сутности реченога кнеза, старјешина, народа и неколико клерика барских, који су били између њих, ја сам рекао: »Ја, ђакоп Мато, по обичају свете цркве сазивљем у ову римску цркву« и тад сам прочитао писмо, која је послао исти господин архиепископ дубровачки барском капитулу, и друга писма, којима сам био овлаштен (опуномоћен), а која је речени господин архиепископ мени управо у овом предмету. Неки затим од свјетовњака и од клерика, који су били ту присутни, управили су нам просте, увредљиве ријечи и пријетње. А неки су свјетовњаци говорили: »Што је папа, господин наш краљ Урош је нама папа«. И пошто смо се опростили од реченог кнеза Ивана да нам старјешина пука, повратили смо се у гостиону и ту смо чули и разумјели, да се неки Барани, по савјету црковњака, справљају, како ће нас напасти на путу. Стога смо ми замолили кнеза Ивана да нам даде пратиоце све до мора, и он нам је дао свога сина Даброна са Босимом и са неколико других младића, који су нас испратили све до мора и тако смо истог недјељног дана отишли од њих. Ово је написано код Бара реченога дана и мјесеца.

+ Ја горе споменути свећеник Илија присуствовао сам свему овом и свједок сам +

+ Ја горе споменути клерик Иван присуствовао сам свему овом и свједок сам +

Ја горе споменути свећеник Паско заклети нотар присуствовао сам свему овому, написао сам и оснажио и обичајним мојим печатом запечатно.«

(Печат нотара).

Оригинал овог документа налази се у Дубровачком архиву. (Збирка XIII вијека).

25

1247 године, 12 септембра, у Котору.

Которски бискуп посветио је (освештао) цркву св. Ђурђа, на отоцићу код Пераста, патроната опћине которске, због чега се водила дуга расправа између опћине которске и опћине перашке, која је коначно свршила тим, да је млетачка влада узела на себе патронат на цркву св. Ђурђа, склонивши опћину которску, да се она одрекне за вазда тога патроната, за које одрекнуће млетачка влада одобрила је два стипендија за два которска младића, племића да изуче универзитет млетачки у Падови.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Године спасоносног утјеловљења господинова MCCXLVII, мјесеца септембра, дана дванаестог, индикције V. Ја, Богдан, бискуп цркве св. Трипуна, у Котору, на молбу капитула исте цркве, опћине истог града, те Ђурђа, опата манастира светога Ђурђа, посветио сам (освештао) цркву св. Ђурђа на славу бога и на част свете Марије, као што и других светаца, којих се остаци ту налазе: светога Ђурђа, Абдона и Сенеса, мученика и светих праведника. Која је црква реченог мјеста била претшасника цијеле опћине которске. За владања цркве божје Иноћенца

папе и за краљевања господина Уроша. Ову сам исправу дао написати по ђакону Мишу пл. Гигна, нотару речене (которске) општине, власторучном руком и обичајним печатом.

Папа који се спомиње у овој исправи је Иноћенц IV (од 1243 до 1254 г.), а краљ Урош српски краљ Стефан Урош I (од 1243 до 1276 г.).

Оригинал овог документа налази се у Ватиканском архиву, а објелоданно га је фарлати у »*Shyricum Sacrum*«, свезак VI, страна 439.

26

1248 године, 28 марта, у Лиону.

Иноћенције IV, папа, потврђује Филипу бискупу у Сењу употребу глаголице (старословенског језика) у служби божјој.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Иноћенције, бискуп, слуга божјих слуга, часном брату Филипу бискупу сењскому поздрав и апостолски благослов.

Приказана Нам твоја молба садржавала је, да у Славонији (Sclavonia) постоје посебна писмена, за која тврде црковњаци те земље, да потијечу од блаженог Јеронима, и употребљавају их при вршењу службе божје. Стога пошто исказујеш, да си с њима сложан и да је то обичај у земљи, у којој постојиш као бискуп, и од нас си замолио дозволу, да се служба божја врши тим писменима, ми назећн, да је говор подложен ствари, а не ствар говору, моћу овог писма, удјељујемо ти затражену дозволу, али само у мјестима, гдје је то по обичају у пороби, те само да се смисао не кварн због разликости писмена (слова). Стога нека никому од људи не буде дозвољено да ломн овај лист наше дозволе или да се лакоумно противи његовом вршењу. Дано у Лиону (Lugdunu), дана четвртога прије календа априла, пете године нашега понтификата«.

Оригинал овог документа налази се у Ватиканском архиву; објелоданно га је Тајнер у »*Monumenta Slavorum Meridionalium*« свезак I, бр. 98, страна 78.

27

1248 године, 14 јуна, у Сењу.

Измирење између Дубровчана и Сењала у расправи ради нанешених штета, увреда и грабежа на мору.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Године утјеловљења господњег хиљаду двјеста четрдесет осме, индикције шесте, мјесеца јуна, дана четрнаестог, за вријеме поштованог Филипа, сењског бискупа, Хинка учитеља, Мојсија арциђакопа, Матеја патпопа (арципрезбитера), Стјепана сатника и судца Кирлованија и Мирена, у присуности свједока, којих се имена ниже биљеже. Ми наиме Клемент и Мадеј Рабљани, суци за ову исправу, писмено свједочимо и за спас наших душа тврдимо, будући да Фридрих, син покојног Видона, кнеза грчког, и Дамјан, син Ивана Крабуна (Crabuna) Задранца и Јакоб, син покојног Матеја пл. Буде Крчанина, Стјепан пл. Лиденца, и Петар његов рођак и Драгонг пл. Випоградо, сатник, и

Андрија Братошпи с једне стране, те Календа пп. Цернека и Грубеша пп. Балислава и Гонслав пп. Кросио (Crosio) и Андрија Крева и Богдан Барени и Росин Гонславов с друге стране, у име опћине дубровачке склопише мир и слогу за све неправде, опачине, нанесене штете и увреде, што су једин другима ријечима или дјелима, наизмјенице починили, те гледс грабежа, која су наши људи вашима сада, како се говори, већ учинили, по нашој могућности, у доброј вјери, без пријеваре чинит ћемо, да буде надокнађено вашем овлаштенику именом Браца.

Мир за вазда утврђен ваљаним ће држати и једни и други насталу обавезу (уговор), како обећаше, обдржавати ће, те пеће ништа радити против, јер су целовом мира на сваки начин ово потврдили. Учињено је ово у Сењу пред овим вјеродостојним свједоцима: Ицилинном Таллиненсом (Tallinenssi) и Платоном Задранином и другим за ово позваним и замољеним свједоцима. И ја Преодо Крчанин, ћакон цркве и нотар Сења, присуствовао сам замољен, и како сам чуо написао, свршио и потврдио«.

(Монограм нотара).

Оригинал овог документа налази се у Дубровачком архиву (збирка XIII вијека).

28

1248 године, 27 августа, у Лиону.

Ипоћенције IV пана (од г. 1243 до 1254) опомиње Дубровчане, мека живе у миру и у слози с Баранима.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Ипоћенције, бискуп, слуга слуга божјих, љубљеним синовима кнезу и другим племићима и цуку дубровачком поздрав и апостолски благослов. Док настојимо око мира дознали смо, да је напротив настао велики раздор (свађа) између вас с једне стране и између грађана Бара с друге стране. Будући да уопће, коли за оне који су далеко, толи за оне који су близу; својски настојимо око мира, молимо вашу опћину и потичемо у господу пажљиво, те вас опомињемо овим апостолским писмом, да ради части наше и ради части апостолске столице одустанете од прављења потешкоће (неприлика) и неправда (насиља) поменутих грађанима и да с њима живите у миру и у слози (пријатељству), тако да буде један вез љубави (пријатељства) међу вама, које је досад предобивао сијач неслоге.

Дано у Лиону, петог прије календа септембра, шесте године нашега понтификата«.

Оригинал овог документа налази се у Дубровачком архиву (збирка XIII вијека).

29

1248 године, 12 јануара, у Дубровнику.

Установљује се начин, како би се и гдје имао водити договор између барске и дубровачке архиепископије.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»У име вјечнога бога, амен. Године од утјеловљења господина нашега Исуса Христа хиљаду двјеста четрдесет осме, мјесеца јануара, дана дванаестог, индикције седме, у Дубровнику, у назочности брата Бенедикта, старјешине фратара Доминиканаца, који бораве у Дубровнику, и брата Ивана и брата Андрије, реда фратара Доминиканаца, и брата Алекса, кустоса Мале Браће, који бораве у Дубровнику, и брата Ивана из Крка, реда Мале Браће, и других редовника, те у назочности Петра, ђакона барског, и свећеника Пасквала, нотара дубровачког, и ђакона Матеја Теофилова, Дубровчанина, и у назочности Марка Саламунова из свете Марије Формосе у Млецима, и Филипа Касули (*Cassuli*) из светог Јакоба — Луцио у Млецима и Данијела Дарпо из светог Косиана из Млетака и Марка Минно из светог Самуела у Млецима и многих других. Ја баш брат Иван из Плана Карпини (*Carpini*) реда Мале Браће, арцибискуп барски, на проласку у Дубровнику, да пођем у мој барски арциепископат, поводом жалбе, која је између цркве арциепископата дубровачког и цркве барске, не присиљен, него ради мира, од моје добре воље обећајем, да ћу доћи лично или по мом овлаштенику са посланицима капитула и опћине барске и донијети повластице (привилегије) цркве барске, у Котору, или у свети Михаил, у Которском Заљеву, гдје би се чинило згодније господину арцибискупу дубровачком и да тамо дође господин арцибискуп дубровачки лично или по овлаштенику са посланицима капитула и цркве дубровачке и опћине. А ако поменута господа, наиме брат Иван, арцибискуп барски, и господин арцибискуп дубровачки, не би могли лично приступити, тада њихови овлаштеници нека донесу печате обију, то јест овлаштеник арцибискупа барског нека донесе печат арцибискупски барског арцибискупа и овлаштеник господина арцибискупа дубровачког нека донесе печат арцибискупски дубровачког арцибискупа, те овлаштеници капитула барског нека донесу печат капитула и посланици града нека донесу печат опћине, а овлаштеници капитула дубровачке цркве нека донесу печат капитула и посланици града нека донесу печат опћине. И речена господа арцибискупи лично, ако су присутни, или по овлаштеницима, ако су они отсутни, са овлаштеницима капитула и са посланицима градова, приступивши на речено мјесто са печатима, како је горе речено, нека прочитају повластице (привилегије) и саслушају отписе (рескрипта) и господин арцибискуп барски или његов овлаштеник и овлаштеници капитула и опћине барске нека поставе печате господина арцибискупа и капитула и опћине на отписе (рескрипта) повластице (привилегија) дубровачке цркве и господин арцибискуп дубровачки или његов овлаштеник и овлаштеник капитула и посланици опћине нека поставе печате господина арцибискупа и капитула и опћине на отписе (рескрипта) повластица (привилегија) цркве барске. И ако барски капитул и опћина буду хтјели спријечити, да господин арцибискуп барски не би учинио горе речено, или не би дошао на речено мјесто, обећаје господин арцибискуп барски, да ће их присилити са црквеним казнама и да ће у име казне бити обавезани исплатити господину папи и кардиналима хиљаду сребрних мара-

ка, прије неголи дође рок за разговарање, ако би се опирали (бунили). Такођер обадвије странке обећавају потпуну сигурност за се и за капитуле и опћине, који буду доћи да тај разговор ни по њима ни по другима неће бити узнемиравани, нити ће им бити учињена каква неправда (насиље) на њихове ствари или особе уз пријетњу казне од хиљаду сребрних марака и ова казна има се исплатити господину папи и кардиналима, ако би ко што порадио против. И по довршеном разговору обадвије странке мораће ићи к господину папи или њихови посланици са довољним овлашћењем, са отписима (рескрипта) повластица (привилегија) и образложењима у року од четири мјесеца. А ако арцибискуп биски и капитул са опћином у року од четири мјесеца не би хтјели послати к господину папи, нека се присиле да изврше, са црквеним казнама, и нека буду обавезни да у име казне исплате господину папи и кардиналима хиљаду марака од сребра. И ако господин арцибискуп дубровачки и капитул са опћином у реченом року од четири мјесеца не би хтјели послати к господину папи, нека буду обавезни да у име казне исплате господину папи и кардиналима хиљаду марака од сребра. И ради боље сигурности посланици нека иду скупа. И посланици или овлашћеници барски морају прећи без опасности по окружју Дубровчана, идући (на одласку) и повраћајући се (на повратку). Такођер обећаје брат Иван, арцибискуп барски, да неће правити неприлика бискупу улцињском ни капитулу са изопћењем (екскомуникацијом) или забраном (интердиктум), нити ће чинити да се прикажу писма господина папе, у којима га се нагони на дужност све од осмине богојављења за двије године. И рок за разговор не може бити продужен даље од осмине богојављења за годину. И ако господину арцибискупу и капитулу дубровачкому буде по вољи да се скрати рок за разговор, јавити ће арцибискупу барском или капитулу мјесец дана прије рока за разговор, да узмогне удобно учествовати у уречени рок. А ако не би било по вољи господину арцибискупу дубровачком да се одржи речени састанак, обадвије странке нека буду ријешене од обећања, остајући неповријеђено свако право обију странака. Ово је учињено у кући Мале Браће, који бораве у Дубровнику, вољом и приволом једне и друге странке.

(Монограм нотаров). Ја Петар Денте, свећеник светог Баса и нотар, замољен присуствовао сам овому, написао и потврдио.»

Оригинал овог документа налази се у Дубровачком архиву (збирка XIII вијека).

30

1249 године, 23 маја, у Фану.

Трговачки уговор између Дубровника и Фана.

Докуменат је на латинском језику и у пријеводу гласи:

»Хиљаду двјеста четрдесет девете, деветог дана прије конца мјесеца маја, индикције седме, у Фану, у великом вијећу, сакупљеном по обичају са звоном. Ми Маркисин господина Емерига, начелник (*potestas*) Фана, заједно са вијећем и по истом цијелом вијећу, дајемо и подјељујемо Вама, Ђинану, Петру и Оброзију, трговцима из града Дубров-

ника, и свим осталим људима трговцима реченог града Дубровника, вјеру вашу и сигурност у граду Фану и његовом приморју, и осигуравамо вас све речене трговце и све остале из града Дубровника, ваше личности и ваше ствари, са свом вашом трговачком робом, као све друге наше пријатеље, који долазе у овај град Фани да тргују или за било што и то кад долазе у овај град Фани и у његово приморје бораве и одлазе и обећајемо вама реченим трговцима Дубровчанима и свијема осталијема трговцима вашег града Дубровника. да се неће учинити никаква увреда у реченом граду Фану и његовом приморју, особама, а ни вашим стварима или стварима других свих трговаца вашег града Дубровника. Ради тога вама реченим Дубровчанима ово чинимо зато. да у року од два мјесеца, пошто се удаљите од овога града Фани, учините да нама грађанима Фана од вашег града, вијећа и опћине буде дато поуздање и сигурност за особе и за ствари људи града Фани истим грађанима Фани у реченом граду Дубровнику, његовом приморју и у луци, и то поуздање и сигурност између два речена трговца. нама из Фана, по вама или по којем другом посланику вашег града Дубровника имате доставити, те ако занемарите то учинити, наша поузданост и сигурност дата вама реченима не вриједи по никакви начин. Присуствовали су свиједоци господин Патерман Оскулди (Osculdi), господин Раинер из Карпинета (Carpineto), господин Јакоб Пасколи (Pascoli), господин Фоно Гјялов и многи други од вијећа. Ја Бенвенуто Гирардини, нотар владаровог двора, потписао сам и сад замоћен од опћине Фани по налогу реченог пачелника Фана и реченог вијећа».

(Печат нотарев). Оригинал овог документа налази се у Дубровачком архиву. (Збирка XIII вијека).

Антон МИЛОШЕВИЋ